

**Xavier
Romero**

L'Editorial Bruguera

Una exposició al Centre de Cultura Contemporània recorda a Barcelona la catedral de les historietes

Una mostra inaugurada la setmana passada al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona –CCCB–, que dirigeix el prestigiós periodista Josep Ramoneda, ens mostra tant als joves lectors de fa unes dècades, com a les noves generacions el que va representar durant més de mig segle una editorial, la Bruguera, que arribà a convertir-se per mèrits propis en la «meca» dels tebeos i les historietes, actualment més coneguts per còmics.

La firma barcelonina, visqué especialment durant els anys 60 i els 70 la seva etapa daurada, fins al punt que es convertiria en una verdadera multinacional de l'edició d'obra juvenil, en propagar-se tot obrint sucursals per diversos països llatinoamericans, com ara Mèxic, Veneçuela, l'Argentina o el Brasil. D'altra banda i potser salvant les distàncies, portava un camí com el que ja aleshores paral·lelament desenvolupava l'editorial Planeta, mentre que la fi ha estat evidentment ben diferent pel que fa a l'una i a l'altra.

Repassant a grans trets la història d'aquesta casa, direm que el precursor de l'imperi Bruguera en seria Joan Bruguera Teixidó, qui als primers anys del segle passat crearia en primer lloc l'editorial *El Gato Negro*, molt coneguda per la promoció d'obres menors, de novel·les i dels primers fascicles o entregues esgraonades. Bruguera, va voler competir amb els difusors del TBO, l'editorial Buigas, Estivil y Viñas, i allà per l'any 1921 traïè al mercat el seu primer gran títol d'història juvenil, Pulgarcito, el qual i donat l'èxit aclaparador, donà peu a l'edició d'altres capçaleres igualment emblemàtiques de la firma, com Tiovivo, DDT, i posteriorment Mortadelo.

A l'iniciador Joan, seguirien els seus fills, Pantaleó i Francesc, igualment devots d'aquesta mena de publicacions, els quals crearien l'imperi Bruguera, que inevitablement s'ensorraria a mitjan 80 davant de l'entrada dels nous modes d'esbarjo entre els joves, allunyats d'ença d'aquells anys de la lectura habitual tant de llibres com de tebeos, per capficar-se en els productes informàtics i audiovisuals. Aquella editorial de referència, la insígnia de tot el context en llengua hispana aquí i a l'altra banda de l'Atlàntic, passaria de publicar prop de 400 títols i col·leccions, a veure's obligada a l'abandonament, tot i que l'any 1986 el seu fons editorial se'l quedaria Edicions Zeta, casa així mateix radicada a la Ciutat Comtal, la qual intentaria durant els següents anys de continuar amb la nissaga Bruguera mitjançant l'anomenada Edicions B.

De totes aquelles criatures nascudes sota el soplú de Bruguera, l'única que romana viva, amb molta vitalitat i encara amb un clar futur per davant és Mortadelo, també conegut per Mortadelo y Filemón, obra de Francisco Ibáñez recentment com sabeu duta amb èxit al cinema; autor que a la inauguració de l'exposició remarcà aquesta notòria circumstància, un cas vertaderament únic en el món contemporani del còmic. En fullejar el «Catàleg de Publicaciones periódicas infantiles y juveniles 1977», editat per la Comisión de Información y Publicaciones del llavors Ministeri de Cultura i Benestar, podem apreciar com la majoria dels títols que per aquelles dates apareixien eren propietat Bruguera: Cole-Cole, Colección Olé –amb protagonistes igualment immortals com els «nens» del dibuixant Josep Escobar, Zipi i Zape–, Copito, Christie, DDT, Famosas Novelas, Jabato Color, Joyas Literarias Juveniles, Las Bellas historias de Heidi, Las emocionantes aventuras de Marco, Lily, Mortadelo, Pulgarcito, Carpanta, Super Hu-

mor, Super Joyas, Sacarino, Tiovivo, Zipi y Zape, Trueno Color, i diverses continuacions més d'algunes de les capçaleres esmentades.

Una altra característica que popularitzà els productes Bruguera fou la de convertir la majoria d'aquelles publicacions en vertaderes revistes d'informació general adreçada als joves especialment, en proporcionar pàgines i seccions dedicades a l'actualitat, a la música i espectacles, i a diferents trets d'interès per al lector d'aquesta edat. Així, els títols comptaven amb un director, un subdirector, i una plantilla de redactors i dibuixants. Si prenem una capçalera com a model, la DDT per exemple, veiem com en aquells mitjans dels setanta donava aquests crèdits: Empresa periodística: Editorial Bruguera. Lloc: Barcelona. Domicili: Camps y Fabres, 5. Impremta: Talleres Gráficos Bruguera, ctra. Nacional 152, km 21,650, Parets del Vallès. Any fundació: 1951. Data d'incipió: 31 de maig de 1967. Núm. registre: 58. Objecte de la publicació: Recre-

ativo. Contingut i temes: Páginas de Historietas Humorísticas y de Aventuras, Chistes, Anécdotas, Pasatiempos, etc. Director: José Antonio Vidal. Subdirector: Julio Fernández. Redactors i dibuixants: Montserrat Vives, Jorge Bayona, Josefina Sánchez, Mercedes Blanco, Joaquín Martínez, Armando Matias, Ana Mª Pale. Dades generals: Huecograbado; mida, 18,5 X 26,5 cm; 32 pàgines; preu 15 pessetes; periodicitat setmanal; categoria lectiva, juvenil; tirada, 64.000; amb publicitat, i control d'OJD.

Més personatges d'aquella important factoria en serien: Doña Urraca, las Hermanas Gilda, el reporter Tribulete, la família Cebolleta, Sacarino, Carioco, Anacleto, Rompetechos, Sir Tim O'Theo, i tants altres, que al cap dels anys han estat inspiració de populars pel·lícules i sèries televisives com ara *Aquí no hay quien viva*, *Plats Bruts*, *Los Serrano*, *Siete Vidas*; així com de cançons i diverses creacions més.